

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

9. listopadu 2010*

Ve spojených věcech C-57/09 a C-101/09,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článků 68 ES a 234 ES, podané rozhodnutími Bundesverwaltungsgericht (Německo) ze dne 14. října a 25. listopadu 2008, došlými Soudnímu dvoru dne 10. února a 13. března 2009, v řízeních

Spolková republika Německo

proti

B (C-57/09),

D (C-101/09),

za přítomnosti:

**Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht (C-57/09
a C-101/09),**

* Jednací jazyk: němčina.

Bundesbeauftragter für Asylangelegenheiten beim Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (C-101/09),

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts a J.-C. Bonichot, předsedové senátů, A. Borg Barthet, M. Ilešič, U. Lõhmus a L. Bay Larsen (zpravodaj), soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,
vedoucí soudní kanceláře: B. Fülöp, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 9. března 2010,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za B R. Meisterem, Rechtsanwalt,

- za D H. Jacobim a H. Odendahlem, Rechtsanwälte,

- za německou vládu M. Lummou, J. Möllerem a N. Graf Vitzthumem, jako zmocněnci,

- za francouzskou vládu G. de Berguesem a B. Beaupère-Manokha, jako zmocněnci,

- za nizozemskou vládu C. Wissels, jako zmocněnkyní,

- za švédskou vládu A. Falk a A. Engmanem, jako zmocněnci,

- za vládu Spojeného království S. Ossowskim, jako zmocněncem, ve spolupráci s T. Eickem, barrister,

- za Evropskou komisi M. Condou-Durande a S. Grünheid, jako zmocněnkyněmi,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 1. června 2010,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají zaprvé výkladu čl. 12 odst. 2 písm. b) a c) směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby

mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (Úř. věst. L 304, s. 12, a – oprava – Úř. věst. 2005, L 204, s. 24; Zvl. vyd. 19/07, s. 96, dále jen „směrnice“), a zadruhé výkladu článku 3 téže směrnice.

- 2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporů mezi na jedné straně Spolkovou republikou Německo, zastoupenou Bundesministerium des Inneren (spolkovým ministerstvem vnitra), které je samo zastoupeno Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Spolkovým úřadem pro migraci a uprchlíky, dále jen „Bundesamt“), a na straně druhé B (C-57/09) a D (C-101/09), tureckými státními příslušníky kurdského původu, ve věci zamítnutí žádosti o azyl a přiznání postavení uprchlíka podané B ze strany Bundesamt a odnětí azylu a postavení uprchlíka, které byly přiznány D, tímtéž orgánem.

Právní rámec

Mezinárodní právo

Úmluva o právním postavení uprchlíků

- 3 Úmluva o právním postavení uprchlíků, která byla podepsána dne 28. července 1951 v Ženevě [*Sbírka smluv Organizace spojených národů*, sv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)], vstoupila v platnost dne 22. dubna 1954. Byl k ní připojen Protokol týkající se právního postavení uprchlíků, který byl uzavřen v New Yorku dne 31. ledna 1967 a vstoupil v platnost dne 4. října 1967 (dále jen „Ženevská úmluva“).

- 4 Její článek 1 poté, co v oddíle A zejména definuje pro účely této Úmluvy pojem „uprchlík“, v oddíle F uvádí:

„Ustanovení této úmluvy se nevztahují na žádnou osobu, o níž jsou vážné důvody se domnívat, že:

[...]

b) se dopustila vážného nepolitického zločinu mimo zemi svého azylu dříve, než jí bylo povoleno se tam usadit jako uprchlík;

c) je vinna činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli Spojených národů.“

- 5 Článek 33 Ženevské úmluvy, nazvaný „Zákaz vyhoštění a navracení (refoulement)“, stanoví:

„1. Žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice zemí, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení.

2. Výhody tohoto ustanovení však nemohou být požadovány uprchlíkem, který z vážných důvodů může být považován za nebezpečného v zemi, ve které se nachází, nebo který poté, co byl usvědčen konečným rozsudkem ze zvláště těžkého trestného činu, představuje nebezpečí pro společnost této země.“

Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

- 6 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsaná dne 4. listopadu 1950 v Římě (dále jen „EÚLP“), ve svém článku 3 stanoví:

„Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.“

Rezoluce Rady bezpečnosti Organizace spojených národů

- 7 V reakci na teroristické útoky spáchané dne 11. září 2001 v New Yorku, Washingtonu a Pensylvánii přijala Rada bezpečnosti Organizace spojených národů dne 28. září 2001 na základě kapitoly VII Charty Organizace spojených národů rezoluci 1373 (2001).
- 8 Preambule této rezoluce potvrzuje „nezbytnost bojovat všemi prostředky, v souladu s Chartou Organizace spojených národů, proti hrozbám mezinárodnímu míru a bezpečnosti, které představují teroristické činy“.
- 9 Podle bodu 5 uvedené rezoluce jsou „jednání, metody a praktiky terorismu v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů a [...] úmyslné financování, plánování nebo podněcování teroristických činů je rovněž v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů“.

- 10 Dne 12. listopadu 2001 přijala Rada bezpečnosti Organizace spojených národů rezoluci 1377 (2001), ve které „[z]důrazňuje, že mezinárodní teroristické činy jsou v rozporu s cíli a zásadami uvedenými v Chartě Organizace spojených národů a že financování, plánování a příprava mezinárodních teroristických činů, stejně jako všechny ostatní formy podpory v tomto ohledu, jsou rovněž v rozporu s cíli a zásadami uvedenými v [této Chartě]“.

Právní úprava Unie

Směrnice

- 11 Podle třetího bodu odůvodnění směrnice je Ženevská úmluva základem mezinárodního právního režimu na ochranu uprchlíků.
- 12 Šestý bod odůvodnění směrnice uvádí, že hlavním cílem této směrnice je na jedné straně zajistit, aby členské státy používaly společná kritéria pro zjišťování totožnosti osob, které mezinárodní ochranu skutečně potřebují, a na druhé straně zajistit minimální úroveň výhod poskytovaných těmto osobám ve všech členských státech.

13 Devátý bod odůvodnění směrnice zní následovně:

„Do oblasti působnosti této směrnice nespádají ti státní příslušníci třetího státu nebo osoby bez státní příslušnosti, kterým je povoleno zůstat na území členských států nikoli z důvodů potřeby mezinárodní pomoci, ale na základě uvážení z rodinných nebo humanitárních důvodů.“

14 Desátý bod odůvodnění směrnice uvádí, že tato směrnice ctí základní práva a dodržuje zásady uznané zejména Listinou základních práv. Tato směrnice zejména usiluje o zajištění plného dodržování lidské důstojnosti a práva na azyl u žadatelů o azyl.

15 Šestnáctý a sedmnáctý bod odůvodnění směrnice zní následovně:

„(16) Je třeba stanovit minimální normy pro definici a obsah postavení uprchlíka, aby sloužily jako vodítka pro příslušné vnitrostátní orgány členských států při uplatňování Ženevské úmluvy.

(17) Je nezbytné zavést společná kritéria uznávání žadatelů o azyl jako uprchlíků ve smyslu článku 1 Ženevské úmluvy.“

16 Dvacátý druhý bod odůvodnění směrnice uvádí:

„Jednání v rozporu s cíli a zásadami OSN jsou stanovena v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN a jsou vtělena zejména v rezoluce OSN týkající se opatření boje proti [mezinárodnímu] terorismu, v nichž se prohlašuje, že ‚jednání, metody a praktiky terorismu jsou v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů‘ a že ‚úmyslné financování, plánování a podněcování teroristických činů je rovněž v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů.“

17 Podle článku 1 je účelem této směrnice stanovit minimální normy týkající se jednak podmínek, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby měli nárok na mezinárodní ochranu, a jednak obsahu poskytnuté ochrany.

18 Podle článku 2 směrnice se pro účely směrnice rozumí:

„a) ‚mezinárodní ochranou‘ postavení uprchlíka nebo postavení podpůrné ochrany, definované v [písmenech] d) a f);

[...]

c) ‚uprchlíkem‘ státní příslušník třetí země, který se v důsledku oprávněných obav před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů nachází mimo zemi své státní příslušnosti a je nescho-

pen přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám odmítá ochranu dotyčné země, nebo osoba bez státní příslušnosti, která se ze stejných shora uvedených důvodů nachází mimo zemi svého dosavadního pobytu, která vzhledem ke shora uvedeným obavám se tam nechce nebo nemůže vrátit a na kterou se nevztahuje článek 12;

- d) ‚postavením uprchlíka‘ uznání státního příslušníka třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti členským státem za uprchlíka;

[...]

- g) ‚žádostí o mezinárodní ochranu‘ žádost o ochranu členským státem podaná státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, u níž lze předpokládat, že žadatel usiluje o získání postavení uprchlíka nebo statusu podpůrné ochrany, a ve které nežadá výslovně o jinou formu ochrany, jež nespadá do oblasti působnosti této směrnice a o níž lze požádat samostatně;

[...]“

19 Článek 3 směrnice stanoví:

„Členské státy mohou zavést nebo zachovávat příznivější normy pro určování osob splňujících podmínky pro získání postavení uprchlíka nebo osob, které mají nárok na podpůrnou ochranu, a pro určování obsahu mezinárodní ochrany, jsou-li slučitelné s touto směrnicí.“

20 Článek 12 směrnice, nazvaný „Vyloučení“ a obsažený v kapitole III této směrnice nadepsané „Podmínky pro získání postavení uprchlíka“, ve svých odstavcích 2 a 3 stanoví:

„2. Státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti je vyloučen z postavení uprchlíka, existují-li závažné důvody se domnívat, že

[...]

- b) se dopustil vážného nepolitického zločinu mimo zemi svého azylu dříve, než byl uznán uprchlíkem, tj. před vydáním povolení k pobytu na základě přiznání postavení uprchlíka. Za vážné nepolitické zločiny lze považovat zvláště kruté činy, přestože byly údajně spáchány s politickým cílem;

- c) je vinen činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN.

3. Odstavec 2 se vztahuje též na osoby, které podněcují k páčání zločinů v něm uvedených nebo se na jejich páčání jinak účastní.“

- 21 Články 13 a 18 směrnice uvádí, že členské státy přiznávají postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany státním příslušníkům třetích zemí, kteří splňují podmínky stanovené v kapitolách II a III nebo II a V této směrnice.
- 22 Článek 14 směrnice, nazvaný „Odnětí, ukončení platnosti nebo zamítnutí prodloužení platnosti postavení uprchlíka“ a obsažený v kapitole IV této směrnice nadepsané „Postavení uprchlíka“, stanoví:

„1. Pokud jde o žádosti o mezinárodní ochranu podané po vstupu této směrnice v platnost, členské státy odejmou, ukončí platnost nebo zamítnou prodloužení platnosti postavení uprchlíka přiznané vládním, správním, soudním nebo kvazisoudním orgánem státnímu příslušníkovi třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti, pokud již přestal být uprchlíkem v souladu s článkem 11.

[...]

3. Členské státy odejmou, ukončí nebo zamítnou prodloužení platnosti postavení uprchlíka státnímu příslušníkovi třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti, jestliže po přiznání postavení uprchlíka dotyčný členský stát zjistí, že

a) dotyčná osoba měla být nebo je vyloučena z postavení uprchlíka podle článku 12;

[...]“

23 Článek 21 směrnice, který je obsažen v kapitole VII této směrnice, nadepsané „Obsah mezinárodní ochrany“, ve svých odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Členské státy dodržují zásadu nenavracení v souladu se svými mezinárodními závazky.

2. Nevylučují-li to mezinárodní závazky uvedené v odstavci 1, mohou členské státy uprchlíka navrátit bez ohledu na to, zda je formálně uznán, jestliže

- a) existují závažné důvody pro to, aby byl považován za nebezpečí [hrozbu] pro bezpečnost členského státu, v němž se nachází, nebo

- b) jako osoba odsouzená pravomocným rozsudkem za zvlášť závažný trestný čin představuje nebezpečí pro společnost dotyčného členského státu.“

24 V souladu se svými články 38 a 39 vstoupila směrnice v platnost dne 9. listopadu 2004 a měla být provedena nejpozději dne 10. října 2006.

Společný postoj 2001/931/SZBP

- 25 K provedení rezoluce 1373 (2001) přijala Rada Evropské unie dne 27. prosince 2001 společný postoj 2001/931/SZBP o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu (Úř. věst. L 344, s. 93; Zvl. vyd. 18/01, s. 217).
- 26 Článek 1 odst. 1 tohoto společného postoje stanoví, že se vztahuje na „osoby, skupiny a subjekty, které jsou zapojeny do teroristických činů“ a jejichž seznam je uveden v příloze uvedeného společného postoje.
- 27 Podle článku 1 odst. 2 a 3 společného postoje 2001/93 se pro účely společného postoje rozumí:

„2. [...] ,osobami, skupinami a subjekty zapojenými do teroristických činů‘

- osoby, které páchají teroristické činy nebo se je pokusí spáchat nebo se účastní takových činů nebo napomáhají jejich spáchání,

- osoby a subjekty přímo nebo nepřímo vlastněné nebo kontrolované takovými osobami a osoby, skupiny a subjekty jednající jménem takových osob, skupin a subjektů nebo podle jejich pokynů, včetně prostředků odvozených nebo vytvořených z majetku přímo nebo nepřímo vlastněného nebo kontrolovaného takovými osobami, skupinami a subjekty a osobami, skupinami a subjekty s nimi spojenými.

3. [...] ‚teroristickým činem‘ některé z následujících úmyslných jednání, které může vzhledem ke své povaze nebo souvislostem závažně poškodit zemi nebo mezinárodní organizaci, definované jako trestný čin podle vnitrostátních právních předpisů, bylo-li spácháno s cílem:

[...]

iii) závažným způsobem destabilizovat či zničit základní politické, ústavní, hospodářské nebo sociální struktury země nebo mezinárodní organizace:

[...]

k) účast na činnostech teroristické skupiny, například dodáváním informací nebo materiálních zdrojů nebo financováním jejich činností jakýmkoli způsobem s vědomím skutečnosti, že taková účast přispěje k trestné činnosti skupiny.

[...]“

²⁸ Společný postoj 2001/931 obsahuje přílohu nazvanou „První seznam osob, skupin a subjektů uvedených v článku 1 [...]“. DHKP/C ani PKK nebyly původně na tomto seznamu uvedeny.

²⁹ Obsah této přílohy byl aktualizován společným postojem Rady 2002/340/SZBP ze dne 2. května 2002 (Úř. věst. L 116, s. 75).

- 30 V uvedené příloze, která byla takto aktualizována, jsou v bodech 9 a 19 oddílu 2, nazvaném „Skupiny a subjekty“, uvedeny „Kurdská strana pracujících (PKK)“ a „Revoluční lidově osvobozenecká armáda/fronta/strana (DHKP/C) [také známa jako Devrimci Sol (Revoluční levice), Dev Sol]“. Tyto organizace byly dále ponechány na seznamu uvedeném v čl. 1 odst. 1 a 6 společného postoje 2001/931 následujícími společnými postoji Rady, naposledy rozhodnutím Rady 2010/386/SZBP ze dne 12. července 2010, kterým se aktualizuje seznam osob, skupin a subjektů, na něž se vztahují články 2, 3 a 4 společného postoje 2001/931 (Úř. věst. L 178, s. 28).

Rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV

- 31 Článek 1 rámcového rozhodnutí Rady 2002/475/SVV ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu (Úř. věst. L 164, s. 3) ukládá členským státům povinnost přijmout nezbytná opatření, aby byla za teroristické trestné činy považována úmyslná jednání uvedená v tomto článku, která mohou vzhledem ke své povaze nebo souvislostem závažně poškodit zemi nebo mezinárodní organizaci, byla-li spáchána s jedním z cílů rovněž vyjmenovaných v uvedeném článku.
- 32 Článek 2 uvedeného rámcového rozhodnutí, nazvaný „Trestné činy spojené s teroristickými skupinami“, ve svém odstavci 2 stanoví:

„Každý členský stát přijme opatření nezbytná k zajištění trestnosti těchto úmyslných jednání:

[...]

- b) účast na činnosti teroristické skupiny, včetně dodávání informací nebo materiálních zdrojů, financování činnosti jakýmkoli způsobem s vědomím, že uvedená účast napomáhá trestné činnosti teroristické skupiny.“

Vnitrostátní právní úprava

- 33 Článek 16a odst. 1 základního zákona (Grundgesetz) stanoví:

„Osoby pronásledované z politických důvodů mají právo na azyl“.

- 34 Ustanovení § 1 zákona o azylovém řízení (Asylverfahrensgesetz, dále jen „AsylVfG“), ve znění zveřejněném dne 2. září 2008 (BGBl. 2008 I, s. 1798), uvádí, že se tento zákon vztahuje na cizince, kteří žádají o ochranu jakožto osoby pronásledované z politických důvodů ve smyslu čl. 16a odst. 1 základního zákona nebo o ochranu před pronásledováním podle Ženevské úmluvy.

- 35 Ustanovení § 2 AsylVfG stanoví, že osoby, kterým byl udělen azyl, mají na vnitrostátním území právní postavení vymezené Ženevskou úmluvou.

- 36 Postavení uprchlíka bylo původně upraveno § 51 zákona o vstupu a pobytu cizinců na spolkovém území (Gesetz über die Einreise und den Aufenthalt von Ausländern im Bundesgebiet, dále jen „Ausländergesetz“).

- 37 Zákona ze dne 9. ledna 2002 o boji proti mezinárodnímu terorismu (Gesetz zur Bekämpfung des internationalen Terrorismus, BGBl. 2002 I, s. 361, dále jen „Terrorismusbekämpfungsgesetz“) poprvé zavedl v § 51 odst. 3 druhé větě Ausländergesetz, s účinností od 11. ledna 2002, důvody vyloučení odrážející důvody stanovené v čl. 1 oddílu F Ženevské úmluvy.
- 38 Zákonem ze dne 19. srpna 2007 provádějícím směrnice Evropské unie o právu pobytu a azylu (Gesetz zur Umsetzung aufenthalts- und asylrechtlicher Richtlinien der Europäischen Union, BGBl. 2007 I, s. 1970), který vstoupil v platnost dne 28. srpna 2007, Spolková republika Německo provedla mimo jiné směrnici.
- 39 Podmínky pro získání postavení uprchlíka jsou v současnosti stanoveny v § 3 AsylVfG. Odstavce 1 a 2 tohoto zákona stanoví:

„(1) Cizinec je uprchlíkem ve smyslu [Ženevské úmluvy], pokud mu ve státě, kterého je státním příslušníkem, hrozí nebezpečí ve smyslu § 60 odst. 1 zákona [o pobytu, práci a začlenění cizinců na spolkovém území (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet, dále jen ‚Aufenthaltsgesetz‘)] [...].

(2) Cizinec je vyloučen z postavení uprchlíka ve smyslu odstavce 1, existují-li závažné důvody se domnívat, že

[...]

2. se dopustil vážného nepolitického zločinu mimo vnitrostátní území dříve, než zde byl uznán uprchlíkem, zejména krutého činu, přestože byl údajně spáchán s politickým cílem, nebo

3. je vinen činy, které jsou v rozporu s cíli a zásadami OSN.

První věta se vztahuje rovněž na cizince, kteří podněcovali k páčání těchto zločinů nebo se na jejich páčání jinak účastnili.“

⁴⁰ Důvody vyloučení uvedené v § 3 odst. 2 AsylVfG nahradily ode dne 28. srpna 2007 § 60 odst. 8 druhou větu Aufenthaltsgesetz, který nahradil § 51 odst. 3 druhou větu Ausländergesetz.

⁴¹ Ustanovení § 60 odst. 1 Aufenthaltsgesetz, ve znění zveřejněném dne 25. února 2008 (BGBl. 2008 I, s. 162), stanoví:

„Podle [Ženevské] úmluvy nesmí být cizinec vyhoštěn do státu, ve kterém je z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů ohrožen jeho život nebo jeho svoboda. [...]“

⁴² Ustanovení § 73 odst. 1 první věty AsylVfG stanoví, že „[u]dělený azyl a přiznané postavení uprchlíka se bez prodlení odnímají, pokud podmínky požadované pro tento účel již nejsou splněny“.

Spory v původním řízení a předběžné otázky

Věc C-57/09

- ⁴³ Koncem roku 2002 B, narozený v roce 1975, přicestoval do Německa, kde požádal o azyl a ochranu jakožto uprchlík a podpůrně o vydání zákazu vyhoštění do Turecka.
- ⁴⁴ Na podporu své žádosti zejména uvedl, že v Turecku již jako školák sympatizoval s Dev Sol (mezitím změněná na DHKP/C) a že od konce roku 1993 do začátku roku 1995 podporoval ozbrojený boj partyzánů v horách.
- ⁴⁵ Po svém zatčení v únoru 1995 byl podroben těžkému tělesnému týrání a mučením donucen k výpovědi.
- ⁴⁶ V prosinci 1995 byl odsouzen k doživotnímu trestu odnětí svobody.
- ⁴⁷ V roce 2001, zatímco byl ve výkonu trestu, byl poté, co na sebe vzal odpovědnost za zabití spoluvězně podezřelého z výzvědné činnosti, znovu odsouzen na doživotí.

- 48 V prosinci 2002 byl z důvodu svého zdravotního stavu na šest měsíců podmíněně propuštěn, čehož využil k opuštění Turecka a k odcestování do Německa.
- 49 Rozhodnutím ze dne 14. září 2004 zamítl Bundesamt žádost B o azyl jako neopodstatněnou a konstatoval, že podmínky podle § 51 odst. 1 Ausländergesetz nejsou splněny. Tento orgán dospěl k závěru, že tím, že se B dopustil vážného nepolitického zločinu, vztahuje se na něj druhý případ vyloučení stanovený v § 51 odst. 3 druhé větě Ausländergesetz (následně uvedený v § 60 odst. 8 druhé větě Aufenthaltsgesetz, poté v § 3 odst. 2 bodu 2 AsylVfG).
- 50 Bundesamt v tomtéž rozhodnutí krom toho konstatoval, že v použitelném vnitrostátním právu nic nebrání vyhoštění B do Turecka a pohrozil mu takovým vyhoštěním.
- 51 Rozsudkem ze dne 13. června 2006 zrušil Verwaltungsgericht Gelsenkirchen (správní soud v Gelsenkirchen) rozhodnutí Bundesamt a uložil tomuto orgánu, aby B udělil azyl a konstatoval zákaz jeho vyhoštění do Turecka.
- 52 Rozsudkem ze dne 27. března 2007 zamítl Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (vrchní správní soud spolkové země Severní Porýní-Vestfálsko) odvolání podané Bundesamt proti tomuto rozsudku, jelikož měl za to, že je třeba B udělit azyl v souladu s článkem 16a Grundgesetz, jakož mu i přiznat postavení uprchlíka.

- 53 Tento soud měl zejména za to, že důvod vyloučení uplatněný Bundesamt musí být chápán v tom smyslu, že jeho cílem není pouze postih vážného nepolitického zločinu spáchaného v minulosti, ale rovněž předcházení nebezpečí, které může žadatel představovat pro hostitelský členský stát, a že jeho použití vyžaduje celkové posouzení projednávaného případu ve světle zásady proporcionality.
- 54 Bundesamt podal proti tomuto rozsudku opravný prostředek „Revision“ k Bundesverwaltungsgericht (spolkový správní soud), přičemž se dovolával použití druhého a třetího případu vyloučení stanovených v § 60 odst. 8 druhé větě Aufenthaltsgesetz (a následně v § 3 odst. 2 bodech 2 a 3 AsylVfG) a tvrdil, na rozdíl od teze přijaté odvolacím soudem, že tyto dva případy vyloučení nezahrnují existenci ohrožení bezpečnosti Spolkové republiky Německo ani přezkum přiměřenosti ve vztahu k projednávané věci.
- 55 Důvody vyloučení v čl. 12 odst. 2 směrnice jsou krom toho podle Bundesamt součástí zásad, od kterých se členské státy nemohou podle článku 3 této směrnice odchýlit.

Věc C-101/09

- 56 Od května 2001 D, narozený v roce 1968, pobývá v Německu, kde dne 11. května 2001 požádal o azyl.

- 57 Na podporu své žádosti zejména uvedl, že v roce 1990 uprchl do hor, aby se připojil k PKK. Byl partyzánem a vysokým funkcionářem PKK. Koncem roku 1998 jej PKK vyslala do severního Iráku.
- 58 Z důvodu politických neshod s vedením PKK odešel v květnu 2000 z této organizace a je od té doby ohrožován. Zůstal ještě přibližně rok v severním Iráku, ale ani zde nebyl v bezpečí.
- 59 Bundesamt mu v květnu 2001 udělil azyl a přiznal postavení uprchlíka podle tehdy platného vnitrostátního práva.
- 60 V důsledku vstupu Terrorismusbekämpfungsgesetz v platnost zahájil Bundesamt řízení o odnětí a rozhodnutím ze dne 6. května 2004 zrušil podle § 73 odst. 1 AsylVfG rozhodnutí o udělení azylu a přiznání postavení uprchlíka D. Tento orgán měl za to, že existují závažné důvody se domnívat, že se D dopustil vážného nepolitického zločinu mimo Německo dříve, než zde byl uznán uprchlíkem, a že je vinen činy, které jsou v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů.
- 61 Rozsudkem ze dne 29. listopadu 2005 zrušil Verwaltungsgericht Gelsenkirchen toto rozhodnutí o odnětí.
- 62 Rozsudkem ze dne 27. března 2007 zamítl Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen odvolání, které podal Bundesamt. Uvedený soud se na základě obdobných úvah, jako jsou úvahy, o které se opírá rozsudek vynesený ve stejný den ve věci týkající se B, domníval, že důvody vyloučení stanovené německou právní úpravou nelze použít ani v případě D.

- 63 Bundesamt podal proti tomuto rozsudku opravný prostředek „Revision“, přičemž v podstatě uvedl obdobné důvody, jako jsou důvody uplatněné na podporu opravného prostředku podaného ve věci týkající se B.

Předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem

- 64 Předkládající soud uvádí, že podle zjištění odvolacího soudu, kterými je vázán, nebudou odpůrci v původním řízení v případě návratu do své země původu dostatečně chráněni před dalším pronásledováním. Předkládající soud z toho vyvozuje, že konkrétní podmínky pro získání postavení uprchlíka jsou v obou věcech splněny. Dotyčným však nemůže být přiznáno postavení uprchlíka, jestliže se použije jeden z důvodů vyloučení podle čl. 12 odst. 2 směrnice.
- 65 Uvedený soud upřesňuje, že v případě použití jednoho z těchto důvodů vyloučení mají odpůrci v původním řízení právo na udělení azylu podle článku 16a Grundgesetz, který z tohoto práva nevyklučuje žádnou skupinu osob.
- 66 Konečně uvádí, že ani vyloučení podle článku 12 směrnice, ani zjištění případné neslučitelnosti článku 16a Grundgesetz se směrnicí nemusí v případě odpůrců v původním řízení nutně vést ke ztrátě práva pobývat v Německu.
- 67 V tomto kontextu se Bundesverwaltungsgericht rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru v každé z věcí v původním řízení pět následujících předběžných

otázek, kdy znění první a páté otázky je mírně odlišné s ohledem na okolnosti každé z těchto věcí:

„1) Jedná se o vážný nepolitický zločin nebo o činy, které jsou v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů ve smyslu čl. 12 odst. 2 písm. b) a c) směrnice [...], pokud

[–] byl žadatel členem organizace, která je zapsaná na seznamu osob, skupin a subjektů, jenž tvoří přílohu společného postoje [2001/931], a která používá teroristické metody, a žadatel aktivně podporoval ozbrojený boj této organizace (věc C-57/09)?

[–] byl cizí státní příslušník dlouhodobě zapojen jako bojovník a funkcionář – dočasně také jako člen řídicího orgánu – do organizace (PKK), která při svých ozbrojených útocích proti státu (Turecku) opakovaně používala teroristické metody a je zapsaná na seznamu osob, skupin a subjektů, jenž tvoří přílohu společného postoje [2001/931], a cizí státní příslušník tímto aktivně a ve významné pozici podporoval ozbrojený boj této organizace (věc C-101/09)?

2) Je v případě kladné odpovědi na první otázku vyloučení přiznání postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 písm. b) [nebo] c) směrnice [...] podmíněno skutečností, že [dotyčná osoba] i nadále představuje nebezpečí?

3) Je v případě záporné odpovědi na druhou otázku vyloučení přiznání postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 písm. b) [nebo] c) směrnice [...] podmíněno přezkumem přiměřenosti ve vztahu k projednávané věci?

4) V případě kladné odpovědi na třetí otázku:

- a) Je nutno při přezkumu přiměřenosti zohlednit skutečnost, že [dotyčná osoba] požívá ochrany proti vyhoštění podle článku 3 [EÚLP] nebo podle vnitrostátních ustanovení?

- b) Je vyloučení [přiznání postavení uprchlíka] nepřiměřené pouze ve výjimečných případech vyznačujících se zvláštními vlastnostmi?

5) Je slučitelné se směrnicí [...], ve smyslu jejího článku 3, že

[–] žadatel má navzdory existenci důvodu vyloučení [přiznání postavení uprchlíka] podle čl. 12 odst. 2 směrnice nárok na azyl na základě vnitrostátního ústavního práva [(věc C-57/09)]?

[–] cizí státní příslušník má navzdory existenci důvodu vyloučení [přiznání postavení uprchlíka] podle čl. 12 odst. 2 směrnice a navzdory odnětí postavení uprchlíka podle jejího čl. 14 odst. 3 [písm. a)] i nadále nárok na udělení azylu podle vnitrostátního ústavního práva [(věc C-101/09)]?“

⁶⁸ Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 4. května 2009 byly věci C-57/09 a C-101/09 spojeny pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i rozsudku.

K pravomoci Soudního dvora

- 69 Ve věcech v původním řízení přijal Bundesamt sporná rozhodnutí na základě právních předpisů použitelných před vstupem směrnice v platnost, tedy před 9. listopadem 2004.
- 70 Uvedená rozhodnutí, která vedla k podání těchto žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, nespádají do působnosti *ratione temporis* směrnice.
- 71 Je však třeba připomenout, že pokud se otázky položené vnitrostátními soudy týkají výkladu ustanovení práva Společenství, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout. Z ustanovení článků 68 ES a 234 ES ani z předmětu řízení zavedeného článkem 234 ES zvláště nevyplývá, že autoři Smlouvy o ES měli v úmyslu vyloučit z pravomoci Soudního dvora žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se směrnice v konkrétním případě, kdy vnitrostátní právo členského státu odkazuje na obsah ustanovení mezinárodní úmluvy, které převzala tato směrnice, za účelem stanovení pravidel použitelných na situaci, která je čistě vnitřní záležitostí tohoto členského státu. V takovém případě existuje jasný zájem Unie na tom, aby se za účelem předejití budoucím rozdílným výkladům dostalo ustanovením této mezinárodní úmluvy, které převzalo vnitrostátní právo a právo Unie, jednotného výkladu bez ohledu na podmínky, za kterých se mají uplatnit (viz obdobně rozsudek ze dne 2. března 2010, Salahadin Abdulla a další, C-175/08, C-176/08, C-178/08 a C-179/08, Sb. rozh. s. I-1493, bod 48).
- 72 V projednávaných věcech v původním řízení předkládající soud zdůrazňuje, že Terrorismusbekämpfungsgesetz vložil do vnitrostátního práva důvody vyloučení z postavení uprchlíka, které v zásadě odpovídají důvodům obsaženým v článku 1 oddíle F Ženevské úmluvy. Vzhledem k tomu, že důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2 směrnice rovněž v zásadě odpovídají důvodům uvedeným v tomto článku 1

oddíle E, Bundesamt ve dvou rozhodnutích dotčených v původním řízení, která byla přijata před vstupem směrnice v platnost, přezkoumal a použil důvody vyloučení, které v zásadě odpovídají důvodům vloženým později do směrnice.

73 Pokud jde o rozhodnutí Bundesamt zrušit rozhodnutí, kterým bylo D přiznáno postavení uprchlíka, je třeba mimoto uvést, že čl. 14 odst. 3 písm. a) směrnice ukládá příslušným orgánům členského státu povinnost odejmout postavení uprchlíka každému dotýcnému, jestliže po přiznání tohoto postavení zjistí, že „měl být nebo je vyloučen“ z postavení uprchlíka podle článku 12 směrnice.

74 Přitom na rozdíl od důvodu odnětí stanoveného v čl. 14 odst. 1 směrnice není důvod uvedený v odstavci 3 písm. a) tohoto článku doplněn přechodným režimem a nemůže být omezen na žádosti podané nebo rozhodnutí přijatá po vstupu směrnice v platnost. Tento důvod nemá ani fakultativní povahu k důvodům odnětí uvedeným v odstavci 4 téhož článku.

75 Za těchto okolností je tedy třeba na položené otázky odpovědět.

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

- ⁷⁶ Směrnice byla přijata zejména na základě čl. 63 ES prvního pododstavce bodu 1 písm. c) ES, který ukládá Radě, aby v souladu se Ženevskou úmluvou a ostatními příslušnými smlouvami přijala opatření o azylu v oblasti minimálních norem, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí, aby mohli žádat o postavení uprchlíka.
- ⁷⁷ Z třetího, šestnáctého a sedmnáctého bodu odůvodnění směrnice vyplývá, že Ženevská úmluva je základem mezinárodního právního režimu na ochranu uprchlíků a že ustanovení směrnice upravující podmínky přiznávání postavení uprchlíka, jakož i obsah tohoto postavení byla přijata jako vodítko pro příslušné orgány členských států při uplatňování této úmluvy založeném na společných pojmech a kritériích (výše uvedený rozsudek *Salahadin Abdulla* a další, bod 52, a rozsudek ze dne 17. června 2010, *Bolbol*, C-31/09, Sb. rozh. s. I-5539, bod 37).
- ⁷⁸ Výklad ustanovení směrnice tedy musí být prováděn ve světle obecného systému a účelu této směrnice, s ohledem na Ženevskou úmluvu a ostatní příslušné smlouvy uvedené v čl. 63 prvním pododstavci bodu 1 ES, nyní čl. 78 odst. 1 SFEU. Jak vyplývá z desátého bodu odůvodnění směrnice, tento výklad má ctít základní práva a dodržo-

vat zásady uznané zejména Listinou základních práv (výše uvedené rozsudky Salaha-din Abdulla a další, body 53 a 54, a Bolbol, bod 38).

K první otázce

- 79 Podstatou první otázky předkládajícího soudu v každé z věcí je, zda se jedná o „vážný nepolitický zločin“ nebo o „činy, které jsou v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů“ ve smyslu čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) směrnice, pokud byla dotyčná osoba členem organizace, která je zapsaná na seznamu tvořícím přílohu společného postoje 2001/931 z důvodu jejího zapojení do teroristických činů, a tato osoba aktivně podporovala ozbrojený boj této organizace, a to případně ve významné pozici.
- 80 Za účelem zodpovězení této otázky, která směřuje k určení, v jakém rozsahu se na příslušnost osoby k organizaci zapsané na uvedeném seznamu může vztahovat čl. 12 odst. 2 písm. b) a c) směrnice, je třeba nejprve ověřit, zda činy spáchané takovou organizací mohou, jak předpokládá předkládající soud, spadat do kategorií vážných zločinů a činů uvedených v uvedených písmenech b) a c).
- 81 Zprv je nutno mít za to, že na teroristické činy, které se vyznačují násilím vůči civilnímu obyvatelstvu, musí být nahlíženo jako na vážné nepolitické zločiny ve smyslu uvedeného písmene b), přestože byly údajně spáchány s politickým cílem.

- 82 Zadruhé, pokud jde o činy, které jsou v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů, uvedené v písmeni c) čl. 12 odst. 2 směrnice, dvacátý druhý bod odůvodnění této směrnice uvádí, že tato jednání jsou stanovena v preambuli a člancích 1 a 2 Charty Organizace spojených národů a jsou vtělena zejména do rezoluce Organizace spojených národů týkající se „opatření boje proti [mezinárodnímu] terorismu“.
- 83 Mezi tyto akty patří rezoluce Rady bezpečnosti Organizace spojených národů 1373 (2001) a 1377 (2001), z nichž vyplývá, že Rada bezpečnosti vychází ze zásady, že mezinárodní teroristické činy jsou, obecně a nezávisle na účasti státu, v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů.
- 84 Z toho plyne, jak ve svých písemných vyjádřeních předložených Soudnímu dvoru uvedly všechny vlády, které předložily taková vyjádření, a Evropská komise, že příslušné orgány členských států mohou uplatnit čl. 12 odst. 2 písm. c) směrnice rovněž na osobu, která v rámci své příslušnosti k organizaci zapsané na seznamu tvořícím přílohu společného postoje 2001/931 byla zapojena do teroristických činů mezinárodního rozměru.
- 85 Dále vyvstává otázka, v jakém rozsahu příslušnost k takové organizaci znamená, že se na dotyčnou osobu vztahuje čl. 12 odst. 2 písm. b) a c) směrnice, pokud tato osoba aktivně podporovala ozbrojený boj této organizace, a to případně ve významné pozici.
- 86 V tomto ohledu je třeba uvést, že čl. 12 odst. 2 písm. b) a c) směrnice, ostatně stejně jako článek 1 oddíl F písm. b) a c) Ženevské úmluvy, umožňuje vyloučit osobu z postavení uprchlíka pouze tehdy, existují-li „závažné důvody“ se domnívat, že „[se] do-

pustila“ vážného nepolitického zločinu mimo svoji hostitelskou zemi dříve, než byla uznána uprchlíkem, nebo „[je] vinn[a]“ činy, které jsou v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů.

- 87 Ze znění uvedených ustanovení směrnice vyplývá, že příslušný orgán dotyčného členského státu je může použít teprve poté, co pro každý jednotlivý případ provede posouzení jemu známých konkrétních skutečností za účelem určení, zda existují závažné důvody se domnívat, že činy spáchané dotyčným, který krom toho splňuje kritéria pro získání postavení uprchlíka, spadají pod jeden z těchto dvou případů vyloučení.
- 88 V důsledku toho zaprvé, i když činy spáchané organizací, která je zapsána na seznamu tvořícím přílohu společného postoje 2001/931 z důvodu svého zapojení do teroristických činů, mohou souviset s každým z důvodů vyloučení uvedených v písmenech b) a c) čl. 12 odst. 2 směrnice, pouhá okolnost, že dotyčná osoba byla členem takové organizace, nemůže mít automaticky za následek její vyloučení z postavení uprchlíka podle uvedených ustanovení.
- 89 Neexistuje totiž přímý vztah mezi společným postojem 2001/931 a směrnicí, co se týče sledovaných cílů, a není odůvodněné, aby příslušný orgán, pokud zamýšlí vyloučit osobu z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 směrnice, vycházel pouze z její příslušnosti k organizaci uvedené na seznamu přijatém mimo rámec, který směrnice zavedla s ohledem na Ženevskou úmluvu.
- 90 Nicméně zapsání organizace na takový seznam, jako je seznam tvořící přílohu společného postoje 2001/931, umožňuje prokázat teroristickou povahu skupiny, k níž dotyčná osoba přísluší, což představuje skutečnost, kterou musí příslušný orgán zo-

hlednit, když poprvé ověřuje, zda se tato skupina dopustila činů, na které se vztahuje čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) směrnice.

- 91 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že podmínky, za kterých byly na uvedený seznam zapsány obě organizace, ke kterým odpůrci v původním řízení příslušeli, nelze srovnávat s individuálním hodnocením konkrétních skutečností, které musí předcházet každému rozhodnutí o vyloučení osoby z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) směrnice.
- 92 Zadruhé a na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, důvody vyloučení stanovené v čl. 12 odst. 2 písm. b) a c) směrnice se nemohou nutně a automaticky vztahovat ani na účast na činnostech teroristické skupiny ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. b) rámcového rozhodnutí 2002/475.
- 93 Nejenže toto rámcové rozhodnutí, obdobně jako společný postoj 2001/931, bylo přijato v jiném kontextu než v kontextu směrnice, jenž je převážně humanitární, ale i úmyslné jednání spočívající v účasti na činnosti teroristické skupiny, které je definováno v čl. 2 odst. 2 písm. b) uvedeného rámcového rozhodnutí a jehož trestnost musely členské státy zajistit ve svých vnitrostátních právech, nemůže vést k automatickému použití důvodů vyloučení uvedených v čl. 12 odst. 2 písm. b) a c) směrnice, které předpokládají úplný přezkum veškerých okolností každého jednotlivého případu.
- 94 Ze všech těchto úvah vyplývá, že vyloučení osoby, která příslušela k organizaci používající teroristické metody, z postavení uprchlíka je podmíněno individuálním přezkumem konkrétních skutečností, který umožňuje posoudit, zda existují závažné důvody se domnívat, že se tato osoba v rámci svých činností uvnitř této organizace dopustila vážného nepolitického zločinu nebo je vinna činy, které jsou v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů, nebo že podněcovala k páčání takového zločinu

nebo takových činů nebo se na jejich páchaní jinak účastnila ve smyslu čl. 12 odst. 3 směrnice.

- 95 Aby mohla být konstatována existence důvodů vyloučení uvedených v písmenech b) a c) čl. 12 odst. 2 směrnice, je důležité, aby bylo možné vzhledem k míře dokazování vyžadované uvedeným odstavcem 2 přičíst dotyčné osobě spoluodpovědnost za činy, kterých se dotčená organizace dopustila v době, kdy byla jejím členem.
- 96 Tato osobní odpovědnost musí být posuzována s ohledem jak na objektivní, tak i subjektivní kritéria.
- 97 Příslušný orgán musí za tímto účelem zejména přezkoumat úlohu, kterou dotyčná osoba skutečně hrála při páchaní dotčených činů, její postavení uvnitř organizace, míru znalostí, které měla nebo měla mít o činnostech této organizace, případný nátlak, kterému byla podrobena, nebo jiné faktory, které mohly ovlivnit její jednání.
- 98 Orgán, který při tomto přezkumu zjistí, že dotyčná osoba, jako D, zastávala významnou pozici v organizaci používající teroristické metody, může předpokládat, že tato osoba má osobní odpovědnost za činy, kterých se dopustila tato organizace v rozhodném období, ale je nicméně nezbytné přezkoumat všechny relevantní okolnosti dříve, než může být přijato rozhodnutí o vyloučení uvedené osoby z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) směrnice.

99 S ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba na první otázku položenou v obou věcech odpovědět, že čl. 12 odst. 2 písm. b) a c) směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že:

- skutečnost, že osoba příslušela k organizaci zapsané na seznamu tvořícím přílohu společného postoje 2001/931 z důvodu jejího zapojení do teroristických činů a aktivně podporovala ozbrojený boj této organizace, automaticky nepředstavuje závažný důvod se domnívat, že se tato osoba dopustila „vážného nepolitického zločinu“ nebo „činů, které jsou v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů“;
- konstatování v takovém kontextu, že existují závažné důvody se domnívat, že se osoba dopustila takového zločinu nebo je vinna takovými činy, je podmíněno posouzením konkrétních skutečností případ od případu za účelem určení, zda činy, kterých se dopustila dotyčná organizace, splňují podmínky stanovené uvedenými ustanoveními a zda osobní odpovědnost za uskutečnění těchto činů může být vzhledem k míře dokazování vyžadované uvedeným čl. 12 odst. 2 přičtena dotyčné osobě.

Ke druhé otázce

100 Svou druhou otázkou v každé z věcí předkládající soud táže, zda je vyloučení z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) směrnice podmíněno skutečností, že dotyčná osoba i nadále představuje nebezpečí pro hostitelský členský stát.

101 Úvodem je třeba zdůraznit, že podle systematiky směrnice je současné nebezpečí, které uprchlík případně představuje pro dotyčný členský stát, zohledněno nikoli v rámci

jejího čl. 12 odst. 2, ale v rámci jednak jejího čl. 14 odst. 4 písm. a), podle kterého tento členský stát může odejmout postavení přiznané uprchlíkovi zejména tehdy, existují-li závažné důvody k tomu, aby byl považován za hrozbu pro bezpečnost, a jednak jejího čl. 21 odst. 2, který stanoví, že hostitelský členský stát může, jak povoluje rovněž čl. 33 odst. 2 Ženevské úmluvy, navrátit uprchlíka, existují-li závažné důvody pro to, aby byl považován za hrozbu pro bezpečnost nebo společnost tohoto členského státu.

- 102 Podle ustanovení čl. 12 odst. 2 písm. b) a c) směrnice, která jsou podobná ustanovením článku 1 oddílu F písm. b) a c) Ženevské úmluvy, je státní příslušník třetí země vyloučen z postavení uprchlíka, existují-li závažné důvody se domnívat, že „se dopustil“ vážného nepolitického zločinu mimo zemi svého azylu „dříve, než byl uznán uprchlíkem“, nebo že „je vinen“ činy, které jsou v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů.
- 103 Podle znění ustanovení, které je uvádějí, je cílem těchto dvou důvodů vyloučení, jak uvedly všechny vlády, které předložily vyjádření, a Komise, postih činů spáchaných v minulosti.
- 104 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že důvody vyloučení, o něž se jedná, byly zavedeny za účelem vyloučit z postavení uprchlíka osoby považované za nehodné ochrany, která je s tímto postavením spojena, a zabránit, aby přiznání tohoto postavení umožňovalo pachatelům některých vážných zločinů vyhnout se trestní odpovědnosti. Nebylo by tedy v souladu s tímto dvojím cílem podmínit vyloučení z uvedeného postavení existencí současného nebezpečí pro hostitelský členský stát.
- 105 Za těchto podmínek je třeba na druhou položenou otázku odpovědět, že vyloučení z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) směrnice není podmíněno skutečností, že dotyčná osoba představuje současné nebezpečí pro hostitelský členský stát.

Ke třetí otázce

- 106 Svou třetí otázkou v každé z věcí se předkládající soud táže, zda je vyloučení z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) směrnice podmíněno přezkumem přiměřenosti ve vztahu k projednávané věci.
- 107 V tomto ohledu je třeba připomenout, že ze znění uvedeného čl. 12 odst. 2 vyplývá, že pokud jsou zde stanovené podmínky splněny, dotyčná osoba „je vyloučen[a]“ z postavení uprchlíka, a že podle systematiky směrnice čl. 2 písm. c) této směrnice výslovně podmiňuje postavení „uprchlíka“ skutečností, že se na dotyčného nevztahuje její článek 12.
- 108 Jak bylo uvedeno v rámci odpovědi na první otázku, vyloučení z postavení uprchlíka z jednoho z důvodů uvedených v čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) souvisí se závažností spáchaných činů, která musí dosáhnout takového stupně, že se dotyčná osoba nemůže legitimně dovolávat ochrany související s postavením uprchlíka ve smyslu čl. 2 písm. d) směrnice.
- 109 Příslušný orgán, který již v rámci svého posouzení závažnosti spáchaných činů a osobní odpovědnosti dotyčného zohlednil veškeré okolnosti těchto činů a situaci této osoby, nemůže mít, jak uvedly německá, francouzská, nizozemská vláda a vláda Spojeného království, povinnost, pokud dospěje k závěru, že čl. 12 odst. 2 se použije,

provést přezkum přiměřenosti zahrnující nové posouzení úrovně závažnosti spáchaných činů.

- 110 Je třeba zdůraznit, že vyloučení osoby z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 směrnice neznamená zaujetí stanoviska k odlišné otázce, a sice zda tato osoba může být vyhoštěna do země svého původu.
- 111 Na třetí položenou otázku je tedy třeba odpovědět, že vyloučení z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) směrnice není podmíněno přezkumem přiměřenosti ve vztahu k projednávané věci.

Ke čtvrté otázce

- 112 S ohledem na odpověď na třetí otázku není třeba odpovídat na čtvrtou otázku položenou předkládajícím soudem v obou věcech.

K páté otázce

- 113 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu v obou věcech je, zda je slučitelné se směrnicí, ve smyslu jejího článku 3, že členský stát udělí azyl na základě své-

ho ústavního práva osobě vyloučené z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 směrnice.

- 114 V tomto ohledu je třeba připomenout, že uvedený článek 3 umožňuje členským státům zavést nebo zachovat příznivější normy zejména pro určování osob splňujících podmínky pro získání postavení uprchlíka, jsou-li nicméně slučitelné se směrnicí.
- 115 Přitom s ohledem na účel důvodů vyloučení podle směrnice, kterým je zachování důvěryhodnosti systému ochrany stanoveného touto směrnicí s ohledem na Ženevskou úmluvu, brání výjimka stanovená v článku 3 směrnice tomu, aby členský stát zavedl nebo zachoval ustanovení přiznávající postavení uprchlíka stanovené touto směrnicí osobě, která je z něj vyloučena podle čl. 12 odst. 2.
- 116 Je však třeba uvést, že z čl. 2 písm. g) *in fine* směrnice vyplývá, že tato směrnice nebrání tomu, aby osoba žádala o ochranu v rámci „jiné formy ochrany“, která nespadá do její oblasti působnosti.
- 117 Směrnice, obdobně jako Ženevská úmluva, vychází ze zásady, že hostitelské členské státy mohou podle svého vnitrostátního práva poskytnout vnitrostátní ochranu, s níž jsou spojena práva umožňující osobám vyloučeným z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 směrnice zůstat na území dotyčného členského státu.
- 118 Přiznání členským státům takového statusu vnitrostátní ochrany nikoli z důvodů potřeby mezinárodní pomoci ve smyslu čl. 2 písm. a) směrnice, tzn. na základě uvážení z rodinných nebo humanitárních důvodů, nespadá, jak uvádí devátý bod odůvodnění směrnice, do oblasti působnosti této směrnice.
- 119 Tuto jinou formu ochrany, kterou mohou členské státy poskytnout, však nesmí být možné, jak zejména Komise správně zdůraznila, zaměnit s postavením uprchlíka ve smyslu směrnice.

- 120 Jelikož vnitrostátní normy, které přiznávají právo na azyl osobám vyloučeným z postavení uprchlíka ve smyslu směrnice, tedy umožňují jasné odlišení vnitrostátní ochrany od ochrany poskytnuté na základě směrnice, neporušují systém zavedený touto směrnicí.
- 121 S ohledem na tyto úvahy je třeba na pátou položenou otázku odpovědět, že článek 3 směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že členské státy mohou udělit azyl na základě svého vnitrostátního práva osobě vyloučené z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 této směrnice, pokud tato jiná forma ochrany nepředstavuje nebezpečí záměny s postavením uprchlíka ve smyslu této směrnice.

K nákladům řízení

- 122 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 12 odst. 2 písm. b) a c) směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany, musí být vykládán v tom smyslu, že:
  - skutečnost, že osoba příslušela k organizaci zapsané na seznamu tvořícím přílohu společného postoje Rady 2001/931/SZBP ze dne 27. prosince 2001 o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu z důvodu jejího zapojení do teroristických činů a aktivně podporovala ozbrojený boj této organizace, automaticky nepředstavuje závažný důvod se domnívat, že se tato osoba dopustila „vážného nepolitického zločinu“ nebo „činů, které jsou v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů“;

- **konstatování v takovém kontextu, že existují závažné důvody se domnívat, že se osoba dopustila takového zločinu nebo je vinna takovými činy, je podmíněno posouzením konkrétních skutečností případ od případu za účelem určení, zda činy, kterých se dopustila dotyčná organizace, splňují podmínky stanovené uvedenými ustanoveními a zda osobní odpovědnost za uskutečnění těchto činů může být vzhledem k míře dokazování vyžadované uvedeným čl. 12 odst. 2 přičtena dotyčné osobě.**

- 2) **Vyloučení z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) směrnice 2004/83 není podmíněno skutečností, že dotyčná osoba představuje současné nebezpečí pro hostitelský členský stát.**

- 3) **Vyloučení z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo c) směrnice 2004/83 není podmíněno přezkumem přiměřenosti ve vztahu k projednávané věci.**

- 4) **Článek 3 směrnice 2004/83 musí být vykládán v tom smyslu, že členské státy mohou udělit azyl na základě svého vnitrostátního práva osobě vyloučené z postavení uprchlíka podle čl. 12 odst. 2 této směrnice, pokud tato jiná forma ochrany nepředstavuje nebezpečí záměny s postavením uprchlíka ve smyslu této směrnice.**

Podpisy.